הגמרא מנסה לתלות נידון זה במחלוקת תנאים: לֵימָא כְּתַנָּאֵי – אולי נאמר שנחלקו תנאים בדבר, ששנינו בברייתא, אדם הַנִּכְנָס לְאֶרֶץ הָעַמִּים בְּתוֹךְ שִׁדָּה תֵּיבָה וּמִגְדָּל – מיני תיבות עץ גדולות סגורות, רַבִּי מַתַּנְיָא את הנכנס משום טומאת ארץ העמים, וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה מְטַהֵר. מַאי לָאו דְּרַבִּי סָבַר, שהטעם שגזרו חכמים טומאה על ארץ העמים הוא מִשּׁוּם אֲוִירָא – שיהא כל חלל האויר טמא, ועל כן אף שהשידה תיבה ומגדל חוצצים בינו לבין הקרקע טמא הוא, שהרי שוהה בחלל אויר ארץ העמים. וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה סָבַר, שהטעם שגזרו חכמים טומאה על ארץ העמים הוא מִשּׁוּם נוֹשְׂאָה – שיהא עפרה טמא כמת, והמאהיל על עפרה טמא הוא, אך הנכנס בשידה תיבה ומגדל החוצצים בינו לבין הקרקע, טהור: דוחה הגמרא: לֹא – אין הכרח להעמיד כך את מחלוקתם, ואפשר לומר דִּכּוּלֵי עָלְמָא הטעם שגזרו חכמים טומאה על ארץ העמים הוא מִשּׁוּם נוֹשְׂאָה, וסברת מחלוקתם היא, דְּמַר – רבי יוסי ברבי יהודה שמטהר, סָבַר, אֹהֶל זָרוּק – אהל המיטלטל על ידי אדם או בהמה ואינו עומד במקום אחד שְׁמֵיהּ אֹהֶל, ועל כן אף שתיבות אלו מיטלטלות חוצצות הן בפני טומאת גושה של ארץ העמים. וּמַר – רבי שמטמא סָבַר, אהל זרוק לֹא שְׁמֵיהּ אֹהֶל, ועל כן אין תיבות אלו חוצצות בפני הטומאה.

וְהָתַנְיָא – ואכן כך שנינו בתוספתא באהלות (פ"ט ה"ה) שאהל הנישא בידי אדם נחשב אהל לרבי יוסי ברבי יהודה, שכך נאמר שם, רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, תֵּיבָה גדולה המחזיקה ארבעים סאה שֶׁהִיא מְלֵאָה כֵּלִים, וְזֹרְקָהּ אדם מֵעַל פְּנֵי הַמַּיִם באופן שהאהילה מעל המת, (בְּאֹהֶל) טֻמְאָה, שמאחר שתיבה זו עפה באויר אינה חוצצת בפני טומאת אהל המת. וְאִם הָיְתָה התיבה מוּנַּחַת על גבי אדם או בהמה והעבירו אותה מעל גבי המת, הרי היא טְהוֹרָה, שאהל זרוק שרגלי נושאיו נוגעים בארץ שמו אהל, ועל כן חוצצת התיבה בפני טומאת אהל המת.

הסבר נוסף למחלוקתם של רבי יוסי ברבי יהודה ורבי: (אלא) [וְאִיבָּעֵית אֵימָא], דִּכּוּלֵי עָלְמָא – בין רבי ובין רבי יוסי ברבי יהודה סוברים שגזרו על ארץ העמים מִשּׁוּם אֲוִירָא אף אם אינו מאהיל על עפרה, כגון הנכנס לארץ העמים בקרון או בספינה, ונחלקו לגבי שידה תיבה ומגדל, וְמַר – רבי יוסי ברבי יהודה סָבַר, כֵּיוָן דְּלָא שָׁכִיחָא שיכנס אדם בשידה תיבה ומגדל לֹא נָזְרוּ בֵּיהּ רַבָּנָן טומאה, וּמַר – רבי סָבַר, אַף עַל גַּב דְּלָא שָׁכִיחָא נָזְרוּ בֵּיהּ רַבָּנָן טומאה.

וְהָתַנְיָא – ואכן כך שנינו בברייתא, הַנִּכְנָס לְאֶרֶץ הָעַמִּים בְּשִׁדָּה תֵּיבָה וּמִגְדָּל, טָהוֹר, כיון שאין הדבר מצוי לא גזרו בו חכמים. אך הנכנס בְּקָרוֹן וּבִסְפִינָה וּבְאִיסְקַרְיָא [–ספינה גדולה שיש בה תורן גבוה], טָמֵא, שמאחר והדבר מצוי גזרו בו חכמים טומאה. אופן שלישי בביאור מחלוקתם: וְאִיבָּעֵית אֵימָא, בין רבי ובין רבי יוסי ברבי יהודה סוברים שהטעם שגזרו טומאה הוא משום גושה, ולדעת שניהם אהל זרוק שמו אהל וחוצץ בפני הטומאה, וְהָכָא בגזירת שֶׁמָּא יוֹצִיא רֹאשׁוֹ וְרוּבּוֹ לְשָׁם פְּלִיגִי, שלדעת רבי יוסי ברבי יהודה יש לטמא את הנכנס בקרון או בספינה אף שיש חציצה בינו לבין הטומאה, כיון שיש לחשוש שמא יוציא את ראשו ורובו מחוץ לחלון הקרון או הספינה ויטמא, אך בנכנס בשידה תיבה ומגדל לא גזרו חכמים, מאחר שאין דרך להוציא ראשו מחוץ לשידה, ולדעת רבי אף בשידה תיבה ומגדל חששו חכמים שמא יוציא ראשו חוץ לחלון, ועל כן טימאוהו.

וְהָתַנְיָא – ואכן כך שנינו בברייתא, רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הַנִּכְנָס לְאֶרֶץ הָעַמִּים בְּשִׁדָּה תֵּיבָה וּמִגְדָּל טָהוֹר, עַד שֶׁיּוֹצִיא לְשָׁם את ראשו (או) [ו]רובו. וניתן לדייק שדין זה נאמר רק בשידה תיבה ומגדל שאין דרך להוציא ראשו ורובו משם, אך הנכנס בקרון או ספינה טמא מיד, כיון שהדרך היא להוציא משם ראשו ורובו:

שנינו במשנה: שימי ספרו וגמרו של המצורע אינם עולים למנין ימי נזירותו, וּמַתְחִיל וּמוֹנֶה [מיד לאחר שיסיים את ימי גמרו ואת ימי ספרו], את מספר הימים החסר להשלמת הנזירות שהחל לנהוג בה קודם שנטמא:

אָמַר רַב חִסְדָּא, לֹא שָׁנוּ שימי גמרו וספרו אינם נמנים לימי נזירותו, אֶלָּא בְּנִזְרוּת מוּעֶטֶת, שקיבל עליו נזירות לשלושים יום ונצטרע, שמאחר שגילח בסוף ימי גמרו ובסוף ימי ספרו, נמצא שביום השלושים לתחילת נזירותו לא גדל שערו כשיעור פרע [–היינו שלושים יום], ולכן אינו יכול לגלחו, אֲבָל בְּנִזְרוּת מְרוּבָּה, שקיבל על עצמו נזירות למספר רב של ימים, שגם לאחר שיתגלח מצרעתו ישארו שלושים יום עד סוף נזירותו, מֵימֵילַךְ נַמֵּי מָלְקִין לֵיהּ – עולים גם ימי צרעתו למנין ימי הנזירות.

רב שרביא מקשה על רב חסדא: מָתִיב רַב שְׁרַבְיָא, שנינו, שהנזיר שנצטרע בתוך ימי נזירותו, מַתְחִיל וּמוֹנֶה מַיָּד לאחר טהרתו, וְאֵין מְבַטֵּל בָּהֶן אֶת הימים הַקּוֹדְמִין שכבר מנה קודם שנצטרע, אלא ממשיך למנות ממקום שפסק כשנטמא, ומדייק רב שרביא: בְּמַאי – באיזה נזירות מדובר, אִילֵימָא בְּנִזְרוּת מוּעֶטֶת של שלושים יום, היאך אמר התנא במשנה שאינו מבטל את הימים הקודמים, [הָא] קָבָעֵי גִּידּוּל שֵׂיעָר – שהרי כשמגלח בסוף ימי נזירותו, צריך לגלח בשיעור 'גידול שער', שהוא שלושים יום, ואם כן צריך להמתין שיעור זמן זה לאחר שהתגלח מצרעתו, נמצא שימי צרעתו סותרים את הימים שמנה קודם נזירותו,

---

אגרות קודש

ב"ה, ב' מ"ח, ה'תשל"ב

ברוקלין, נ.י.

הוו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מו"ה משה שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולדה להם בת למזל טוב ונקרא שמה בישראל שרית תי'.

הנה יה"ר מהשי"ת שיגדלה ביחד עם זוג' תי' לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

– ידוע מכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, אשר מנהגנו הוא לאמר גם בלידת בת לתורה ולחופה ולמעשים טובים, ע"פ מרז"ל (ברכות י"ז א) נשים במאי זכיין באקרוי' כו' באתנוי' כו' ונטרין כו'.

בכבוד ובברכת מזל טוב ולהצלחה בניצול כל האפשריות שניתנו לו – בהפצת היהדות האמתית (ואמת – שולל פשרות) ושיבש"ט גם בזה.

אֶלָּא לָאו [–אלא ודאי מדובר] בְּנָזִירוּת מְרוּבָּה – שקיבל עליו נזירות לזמן ארוך, באופן שגם לאחר שיתגלח מצרעתו ישארו שלושים יום עד סיום הנזירות, וְאַף על פִּי כֵן קָתָנֵי מַתְחִיל וּמוֹנֶה מִיָּד – שמיד לאחר ימי ספרו מתחיל למנות את ימי הנזירות שנותרו לו, ומשמע שאין ימי ספרו מצטרפים למספר ימי הנזירות אף בנזירות מרובה, וקשה על רב חסדא. אומרת הגמרא: הוּא – רב שרביא מוֹתִיב לָהּ – מקשה את הקושיא על רב חסדא, וְהוּא גַּם מְפָרֵק לָהּ – מיישבה, שהמשנה מדברת בְּנָזִירוּת פַּת חֲמִשִּׁים יוֹם [וכוונת נזירות מועטת שאמר רב חסדא היא, שישאר לו זמן נזירות מועטת ממתי שנצטרע עד סוף מנין ימי נזירותו, ואז מתחיל ומונה], וכגון דְּיָתֵיב עֲשָׂרִין מתוך החמשים, וְאִיתְּיַלְּדָא בֵּיהּ צָרַעַת, שאז הדין שמְגַלֵּחַ לִצָּרַעְתּוֹ, וְהָדַר יָתֵיב תְּלָתִין יוֹמִין דְּנָזִיר, להשלמת נזירותו. ואין נסתרים הימים שקודם הצרעת, דְּהָא במנין זה אִית לֵיהּ כדי שיעור נְיוּדֵּל שֵׂעָר ודין הוא שלא יסתור את הימים שמנה קודם שנצטרע. וגם אין עולים לו ימי צרעתו לחשבון ימי הנזירות, לפי שצריך לגדל את שערו לפחות שלושים יום כשיעור 'פרע', ואם יחשבם הרי יחסרו לו משיעור פרע. אבל אם קיבל על עצמו נזירות מרובה, דהיינו שבזמן שנצטרע נותרו לו עדיין יותר משלושים יום, עולים ימי צרעתו לחשבון הימים העודפים על שלושים יום.

קושיא אחרת על רב חסדא: מָתִיב רָמֵי בַּר חָמָא על רב חסדא, שנינו במשנה לקמן (נט:), מי שקיבל על עצמו להיות נָזִיר שלושים יום, ונתעוררו לו ביום הראשון לנזירותו שתי ספיקות, האחת, שֶׁהָיָה טָמֵא בְּסָפֵק – שמא נטמא במת, שלאחר טהרתו צריך לגלח ולהתחיל למנות מחדש את נזירותו, וְהשניה שהיה מוּחְלָט בְּסָפֵק – נסתפק שמא הוא מצורע מוחלט, שחייב לגלח בשנטהר, נמצא שבאותם ימים הרי הוא ספק נזיר טהור, ספק נזיר טמא, וספק מצורע,

---

המשך מעמוד ג

וי"ל הביאור בזה, בהקדים הטעם עפ"י פנימיות הענינים שארונו של יוסף הי' צריך ללכת עם בנ"י במדבר, כי זה נתן להם כח בעבודתם, ללכת במדבר ולקריעת ים סוף, ובזה הי' צריך להיות "עצמות יוסף", העצם והתוקף של יוסף[7], כי עצמות הוא ענין התוקף והחוזק של האדם והבעל־חי[8]. והעצם של יוסף בא לידי ביטוי בשמו[9] ב"ותקרא את שמו יוסף, לאמר יוסף הוי' לי בן אחר"[10].

והענין בזה, עבודתו של יוסף היא "יוסף הוי' לי בן" – להוסיף בקדושה[11], ולא רק זה אלא "לאמר יוסף הוי' לי בן אחר" – שגם יהודי שהנהגתו היא באופן של "אחר", שאינו צד הקדושה[12], מהפך אותו ל"בן", "בנים אתם להוי' אלקיכם"[13].

ולכן כאשר בנ"י היו צריכים לצאת ממצרים, שאז התגלה בכל העולם הקיום בפועל של האמירה "שלח את בני"[14], שיהודים הם בניו של הקב"ה, נדרש אז מבנ"י "מדה כנגד מדה"[15], לגלות אצלם הענין של "יוסף הוי' לי בן", ו"בן אחר", שהו"ע ד"עצמות יוסף" (וזה נפעל ע"י משה, שהוא רועם של ישראל ומוציאם ממצרים)[16].

---

7) כן פירש מגלה עמוקות אופן יז בפסוק זה. וראה גם אוה"ת בשלח (כרך ז) ע' ב'תרסג.
8) להעיר גם מטעמי מצות (בא יב, מו) "ועצם לא תשברו בו". וראה חינוך מצוה טז.
9) כמארז"ל (יומא פג, ב) "ר' מאיר הוה מדייק בשמא". וראה שם מעשה רב.
10) ויצא ל, כד.
11) ראה אוה"ת ויצא רכ, א ואילך. ויחי שפו, א ואילך. שצ, א ואילך. שצז, ב ואילך. ועוד.
12) ל' התניא פ"ו.
13) פ' ראה יד, א. וראה לקו"ש חי"א ע' 2 ואילך ובהערות שם.
14) שמות ד, כג.
15) ראה סוטה ח, ב.
16) מלקו"ש חכ"ו ע' 85 (משיחות ש"פ בשלח ה'תשכ"ג – ה'תשל"ח, ש"פ וארא ה'תשמ"ה).